

Sygn. akt I ACa 777/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Radomski
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Ewa Popek
Protokolant	st.sekr.sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą
w W.

o zadośćuczynienie, rentę i odszkodowanie

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 12 czerwca 2014 r., sygn. akt I C 974/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od powódki A. B. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I A Ca 777/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2014r. Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa A. B. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o zadośćuczynienie, rentę i odszkodowanie zasądził od pozwanego na rzecz powódki m.in.:

- tytułem zadośćuczynienia 85.000 zł z odsetkami ustawowymi:

1/ od kwoty 60.000zł od 24 czerwca 2011r. do dnia zapłaty;

2/ od kwoty 25.000zł od 24 stycznia 2012r. do dnia zapłaty [pkt Ia];

- rentę w kwocie po 975,69zł miesięcznie, poczynając od maja 2014r., płatną z góry do dnia 10-go każdego kolejnego miesiąca [pkt Ib];
- tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od 6 października 2010r. do 30 kwietnia 2014r. kwotę 31.357,48zł [pkt Ic];
- 5 728zł tytułem odszkodowania [pkt I d];
- 5.900,57zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres do dnia 30 kwietnia 2014r. wymagalnych do dnia 20 maja 2014r. kwocie 5900,57zł [pkt I e] wyroku;
- kwotę 1.923,29zł tytułem skapitalizowanych odsetek liczonych od kwoty 45000zł wypłaconej ze 120 dniową zwłoką przez pozwanego powodowi tytułem zadośćuczynienia, [punkt I f].

Oddalił powództwo w pozostałej części i zasądził od pozwanego na rzecz powódki 7.915 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Ponadto nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 1.558,18 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka zaskarżając wyrok w części:

1/ w zakresie pkt I b., w części oddalającej powództwo o zasądzenie renty w wysokości po 200zł miesięcznie począwszy od maja 2014r., z tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość;

2/ w zakresie pkt I c., w części oddalającej powództwo o zasądzenie skapitalizowanej renty co do kwoty 8 600zł, w związku z nieuwzględnieniem kwoty 200zł z tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość;

3/ w zakresie pkt I e., w części, w której Sąd oddalił powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych od skapitalizowanych świadczeń rentowych;

4/ w zakresie oddalającej roszczenie o zasądzenie odsetek od zasądzzonego zadośćuczynienia od 31 marca 2011r.

Powódka wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez :

1/ podwyższenie zasądzonej renty na przyszłość do kwoty po 1175,69zł miesięcznie;

2/ zasądzenie dodatkowej kwoty z tytułu skapitalizowanej renty za okres od października 2010r. do 20 kwietnia 2014r. w wysokości 8 600zł;

3/ zasądzenia dodatkowej kwoty w wysokości 1808,22zł tytułem skapitalizowanych odsetek za zwłokę za okres od października 2010r. do maja 2014r. oraz dalszych odsetek ustawowych od całej kwoty od dnia 21 maja 2014r.

4/ zasądzenie 4 478,77zł tytułem skapitalizowanych odsetek za zwłokę w wypłacie zadośćuczynienia wraz z dalszymi ustawowymi odsetkami od daty wyrokowania.

Ponadto wnosiła o skorygowanie rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję i zasądzenie kosztów za drugą instancję. Powódka zarzucała Sądowi pierwszej instancji:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 444 § 2 k.c. poprzez oddalenie powództwa o zasądzenie świadczenia rentowego w części dotyczącej rekompensaty za zmniejszenie perspektyw powodzenia na przyszłość powódki, wbrew zgromadzonemu materiałowi dowodowemu w sprawie, z którego wynika wprost, że powódka wskutek wypadku stała się osobą niepełnosprawną, początkowo w stopniu znacznym, a aktualnie umiarkowanym, co oczywiście istotnie ogranicza jej perspektywy powodzenia obecnie i w przyszłości;

2. naruszenie prawa materialnego poprzez błędne jego zastosowanie - art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c., polegające na niezasadnej odmowie zasądzenia na rzecz powódki ustawowych odsetek za zwłokę w wypłacie zasądzonego zadośćuczynienia od dnia 30 marca 2011 r. w sytuacji, gdy z całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że pozwany był w zwłoce w wypłacie właściwej wartości zadośćuczynienia od dnia 30 marca 2011 r. - zgodnie z żądaniem pozwu;

3. naruszenia przepisów postępowania tj. art. 328 § 2 k.p.c. polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia o częściowym oddaleniu powództwa o zasądzenie odsetek od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia od dnia 30 marca 2011 r.

W zakresie niezaskarżonym wyrok Sądu Okręgowego jest prawomocny.

Sąd Okręgowy zasądzając rentę i orzekając o odsetkach ustawowych ustalił i zważył co następuje.

W dniu 8 lipca 2010r. w miejscowości K. powódka jadąc rowerem została potrącona przez kierującego samochodem P., który był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W..

Sąd ustalił wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości 150 000zł i uwzględniając dotychczas wypłaconą przez ubezpieczyciela kwotę 65 000zł, zasądził na jej rzecz 85000 zł. z odsetkami ustawowymi:

1/ od kwoty 60.000zł od 24 czerwca 2011r. do dnia zapłaty;

2/ od kwoty 25.000zł od 24 stycznia 2012r. do dnia zapłaty [pkt Ia];

Wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia nie była kwestionowana.

Sąd oddalił żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od tej kwoty od dnia 30 marca 2011r. wywodząc, że powódka wystąpiła do pozwanego z żądaniem wypłacenia 50 000zł zadośćuczynienia w postępowaniu likwidacyjnym 27 października 2010r.

Ubezpieczyciel przyznał bezsporną kwotę zadośćuczynienia w wysokości 5 000zł w dniu 16 grudnia 2010r. i prowadził postępowanie wyjaśniające co do pozostałej kwoty.

W dniu 9 czerwca 2011r. powódka rozszerzyła żądanie do łącznej kwoty 125 000zł [k. 193 akt szkodowych].

Decyzją z 28 lipca 2011r. wydaną w postępowaniu likwidacyjnym pozwany uznał za odpowiednią kwotę zadośćuczynienia 65.000 zł i wypłacił 60 000zł, co stanowiło łącznie z wypłaconą 16 grudnia 2010r. kwotą 5 000zł, sumę 65 000zł.

Powódka wniosła pozew 21 listopada 2011r. żądając 100 000zł tytułem zadośćuczynienia, ponad wypłaconą wcześniej kwotę 65 000zł.

Ponadto w pozwie zażądała zasądzenia skapitalizowanych odsetek od przyznanej przed procesem kwoty 60 000zł za okres od 30 marca 2011r. do 3 sierpnia 2011r. [tj. daty wypłaty uznanej przez pozwanego kwoty].

Sąd uznał, że pozwany pozostaje w zwłoce co do zapłaty kwot żądanej w pozwie - 60.000zł - od dnia następnego po upływie 14 dni od dnia 9 czerwca 2011r., w którym powódka rozszerzyła żądanie do kwoty 125 000zł w postępowaniu likwidacyjnym. Z tych względów Sąd zasądził odsetki ustawowe od zadośćuczynienia od kwoty 60 000zł od dnia 24 czerwca 2011r. Kwota ta stanowi różnicę pomiędzy kwotą żadaną w postępowaniu likwidacyjnym - 125.000zł, a kwotą wypłaconą przez ubezpieczyciela przed procesem - 65.000zł.

Od pozostałej kwoty zgłoszonej po raz pierwszy w pozwie - 25.000zł, Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia 24 stycznia 2012r. (tj. po upływie 14 dni od doręczenia pozwu w dniu 9 stycznia 2012r.).

Sąd Okręgowy zgodził się ze stanowiskiem powódki, że pozwany wypłacił kwotę zadośćuczynienia 60 000zł ze zwłoką. Pozwany uzyskał opinię orzecznika (...) 21 marca 2011r. Winien wypłacić uznane zadośćuczynienie w terminie 14 dni, zatem do 4 kwietnia 2011r. Od 5 kwietnia 2011r. do 3 sierpnia 2011r. pozostawał w zwłoce z zapłatą kwoty 45 000zł.

Powódka wystąpiła o 50 000zł w dniu 27 października 2010r., otrzymała 16 grudnia 2010r. 5 000zł, zatem zwłoka dotyczyła kwoty 45 000zł. Za 120 dni zwłoki w zapłacie kwoty 45 000zł odsetki ustawowe Sąd ustalił w wysokości 1 923,29zł. Tę kwotę zasądził w punkcie I f) wyroku.

W zakresie renty z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 200zł miesięcznie Sąd Okręgowy uznał roszczenie powódki za nieudowodnione. W szczególności powódka nie udowodniła na czym miałyby polegać zmniejszenie widoków na przyszłość.

Natomiast roszczenie o zasądzenie renty z tytułu ograniczenia możliwości zarobkowych powódki Sąd uwzględnił od dnia 1 lutego 2013r., a zatem od momentu uzyskania orzeczenia o częściowej utracie zdolności do pracy. Sąd wskazał, że powódka na skutek wypadku utraciła zdolność do pracy zarobkowej zgodnej z kwalifikacjami. Może wykonywać prace w granicach zachowanej zdolności, ale jest ograniczona w wykonywaniu prac fizycznych.

Sąd zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uznał, że oceniając szkodę powódki w tym zakresie należy uwzględnić realną możliwość podjęcia przez poszkodowaną pracy w granicach zachowanej zdolności do pracy, a nie możliwość teoretyczną. Z tego względu uznał w całości za uzasadnione roszczenia powódki wynikające z niemożności wykonywania pracy, pomimo że powódka nie utraciła całkowicie zdolności do pracy zarobkowej.

Sąd wskazał, że A. B. mimo, że teoretycznie posiada zachowaną ograniczoną zdolność do pracy, to jednak praktycznie nie może się swobodnie poruszać, ma kłopoty z przemieszczaniem się po różnych poziomach, wchodzeniem na schody, schylaniem się, czy podnoszeniem, kucaniem, klękaniem. To w efekcie uniemożliwia jej podjęcie pracy zarobkowej.

W związku z powyższym i na podstawie art. 444 § 2 kc Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 975,69 zł tytułem miesięcznej renty płatnej do dnia 10 każdego miesiąca, poczynając od maja 2014r.

Na powyższą kwotę składa się kwota 675,69 zł tytułem utraconych dochodów i kwota 300 zł miesięcznie z tytułu zwiększonych potrzeb powódki, związanych z pomocą drugiej osoby.

W pozostałym zakresie powództwo dotyczące żądania zasądzenia renty obejmujące utracone możliwości zarobkowe i konieczność ponoszenia kosztów opieki oraz zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, jako niezasadne, Sąd oddalił.

Sąd uznał, że pozwany pozostaje w zwłoce co do wypłaty poszczególnych rat renty dopiero od doręczenia odpisu pozwu 9 stycznia 2011r. (potwierdzenie odbioru k. 41). Wprawdzie pełnomocnik powódki wystąpił o przyznanie renty w toku likwidacji szkody w czerwcu 2011r., ale nie wskazał daty wymagalności i nie można uznać zwłoki. Sąd ustalił, że należna powódce renta wyrównawcza z tytułu utraconych możliwości zarobkowych i konieczności ponoszenia kosztów opieki wyniosła w okresie od 6 października 2010r. do 30 kwietnia 2014r. - 32 393,50zł. Po odliczeniu wypłaconej przez pozwanego w listopadzie 2011r. kwoty 1 036zł do zapłaty pozostała kwota 31 357,48zł i tę kwotę zasądził w punkcie I c) wyroku.

Wobec tego, że powódka nie udowodniła zasadności roszczenia o rentę z tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość, Sąd uwzględniając roszczenie o zasądzenie skapitalizowanej renty nie doliczył żądanych z tego tytułu kwot do sumy renty skapitalizowanej.

Sąd ustalił wartość skapitalizowanych odsetek w zapłacie rat renty do dnia 30 kwietnia 2014r., naliczonych za okres od dat wymagalności do 20 maja 2014r., w wysokości 5 900,57zł (2 207,95zł + 2 303,97zł + 1 270,50zł + 118,15zł) i tę kwotę zasądził w punkcie I e) wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w świetle, którego w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

A. B. wygrała proces w 85%. Obydwie strony postępowania poniosły koszty zastępstwa procesowego po 3 617zł. Powódka dodatkowo uiściła 6 333 zł opłaty od pozwu. Łącznie koszty powódki to 9 950zł. Całość poniesionych przez strony kosztów procesu to kwota 13 567zł (3 617zł x 2 + 6 333zł). Powódkę obciążają koszty procesu w wysokości 15% (2 035,05zł), pozwanego 85% (11 531,95zł). Powódce przysługuje zwrot od pozwanego kwoty 7.915zł.

Skarb Państwa poniósł tymczasowo koszty sądowe w wysokości 1 833,16 zł tytułem wydatków na opinie biegłych (k. 88-300 zł., k.105-360 zł., k. 133 -757,56 zł, k. 148-415,60 zł.). Z wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd nakazał pobrać od pozwanego 85%, tj. kwotę 1 558,18zł na zasadzie art. 113 ust.1 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Na zasadzie art. 113 ust. 4 w/w ustawy odstąpił od obciążania powódki pozostałymi nieuiszczonymi kosztami sądowymi – 15% (tj. Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Z tych względów na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Pozwany wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje. Apelacja jest bezzasadna. Apelacja dotyczy dwóch kwestii:

1/ wadliwego w ocenie skarżącego zasądzenia odsetek od kwoty zadośćuczynienia;

2/ obniżenia renty należnej powódce o kwotę 200 zł miesięcznie z tytułu zmniejszenia widoków na przyszłość, co skutkuje zmniejszeniem zasądzonej kwoty skapitalizowanej renty i skapitalizowanych odsetek.

Zarzuty te nie są jednak usprawiedliwione. Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc gdyż uzasadnienie Sądu spełnia wszystkie wymogi uzasadnienia wyroku wskazane w tym przepisie. Przede wszystkim zaś Sąd Okręgowy dość wyraźnie wskazał z jakich przyczyn zasądził wskazane w wyroku kwoty, co się na nie złożyło i w jakim zakresie żądanie nie było uzasadnione.

W ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia od dnia 30 marca 2011r. i żądanie zasądzenia skapitalizowania odsetek od wypłaconego w dniu 3 sierpnia 2011r. przez ubezpieczyciela kwoty 60 000zł naliczonych od dnia 30 marca 2011r., nie mogło być uwzględnione, z tego względu że prowadziłyby do bezpodstawnego wzbogacenia powódki.

W pkt If wyroku Sąd zasądził skapitalizowane odsetki od opóźnienia w wypłacie kwoty 60 000zł przyznanej dobrowolnie przez ubezpieczyciela, ale z opóźnieniem. Jest to rozstrzygnięcie prawomocne, gdyż w tym zakresie wyrok nie został zaskarżony. Powyższe rozstrzygnięcie całkowicie rozlicza strony, co do kwoty zadośćuczynienia uznanej przez pozwanego.

Natomiast dalsze rozliczenie może dotyczyć wyłącznie kwot zgłoszonych przez powódkę w zakresie przekraczającym przyznaną przez ubezpieczyciela kwotę świadczeń.

Jest poza sporem, że powódka rozszerzyła roszczenia przed procesem w dniu 9 czerwca 2011r. do kwoty 125 000zł [k. 193 akt szkodowych], a następnie dopiero w pozwie.

Okoliczności te Sąd uwzględnił zasądzając odsetki od zadośćuczynienia w każdym przypadku po upływie 14 dniowego terminu od wezwania pozwanego do zapłaty, jednakże mając na uwadze jedynie kwotę niezapłaconą przez pozwanego i to od daty wezwania pozwanego do zapłaty przez powódkę. Skoro żądanie zasądzenia zadośćuczynienia staje się wymagalne od daty wezwania dłużnika do zapłaty - art. 455 kc , to odsetki ustawowe należą się dopiero od daty skutecznego wezwania pozwanego do zapłaty określonej kwoty.

Z tych względów powódka nie może ponadto żądać zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia za okres sprzed wezwania dłużnika do zapłaty, a więc z okresu przed 24 czerwca 2011r. Pamiętać bowiem należy, że wypłata świadczeń przez pozwanego w dniu 3 sierpnia, zaspakajała roszczenia powódki do kwot zgłaszanych przed tą datą.

Mając na uwadze, że Sąd ostatecznie uznał roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia za uzasadnione co do kwoty 150 000zł i na poczet tej kwoty zaliczył wypłacone wcześniej 65 000zł [co do której roszczenie odsetkowe rozliczył odrębnie w pkt If], zasądzenie odsetek od pozostałej kwoty 85 000zł było możliwe dopiero od dat wskazanych przez Sąd Okręgowy:

- od kwoty 60.000zł od 24 czerwca 2011r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 25.000zł od 24 stycznia 2012r. do dnia zapłaty [pkt Ia wyroku].

Nie są również uzasadnione zarzuty dotyczące zaniżenia renty należnej powódce ze względu na nieuwzględnienie utraty widoków na przyszłość. Uzasadniając ten zarzut powódka powołuje się wyłącznie na okoliczność, wydanych zaświadczeń o stopniu niepełnosprawności. Te jednak Sąd wziął pod uwagę ustalając rentę z tytułu utraconych zarobków i rekompensując powódce utracone zarobki w całości. Skoro więc szkoda powódki – utrata widoków na przyszłość miałyby polegać na zmniejszeniu zarobków, to szkodę tę Sąd już zrekompensował. Nie może zatem powódka domagać się podwyższenia renty na podstawie okoliczności, które zostały uwzględnione przez Sąd przy ustalaniu wysokości renty, tylko na tej podstawie, że okoliczności te inaczej nazwie [obniżenie możliwości zarobkowych – zmiana widoków na przyszłość]. Zmiana możliwości zarobkowych powódki niewątpliwie została przez Sąd uwzględniona i to w pełnym wymiarze. W sytuacji zmiany wysokości zarobków, które powódka mogłaby osiągać w przyszłości, będzie ona mogła zawsze może dochodzić zmiany wysokości renty. Zatem w powyższym zakresie Sąd w pełni zrekompensował szkodę powódki.

W konsekwencji nie są uzasadnione zarzuty dotyczące zaniżenia kwoty skapitalizowanej renty i skapitalizowanych odsetek od skapitalizowanej renty. Te bowiem opierały się wyłącznie na argumente zaniżenia renty o 200zł miesięczne, co nie jest prawdą.

Rozliczenie kosztów procesu przed Sądem pierwszej instancji jest zatem także w pełni uzasadnione.

Z tych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki na podstawie art. 385 kpc i na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 ust. 1, § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu [Dz. U. Nr 163, poz. 1349] zasądził od powódki na rzecz pozwanego koszty procesu w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 1 800zł.